

Άρθρο 9Α Συντ.

Ι. Νομολογία (2023-2025)

Συμβούλιο της Επικρατείας

ΣτΕ (Ολομ.) 467/2023

Επειδή, από τις ανωτέρω διατάξεις του εθνικού και ενωσιακού δικαίου συνάγεται ότι το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι απόλυτο, αλλά εκτιμάται σε σχέση με τη λειτουργία του στην κοινωνία, σταθμιζόμενο με άλλα θεμελιώδη δικαιώματα και κοινωνικά αγαθά σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Επομένως, η συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων δεν αποτελεί τη μοναδική νομική βάση για τη νομιμότητα της επεξεργασίας τους, όπως εσφαλμένως υπολαμβάνουν οι αιτούντες, ακόμη και όταν αυτή αφορά δεδομένα υγείας. Αντιθέτως, και τα ειδικά αυτά δεδομένα μπορούν να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας και χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου, όταν τούτο είναι απαραίτητο για σκοπό δημοσίου συμφέροντος στον τομέα της δημόσιας υγείας ή για την εκπλήρωση νόμιμης υποχρέωσης υπευθύνου επεξεργασίας σχετιζόμενης με την υγεία (Σ.τ.Ε. 1386/2021 επταμ.). Με τα ανωτέρω δεδομένα, ο λόγος ακυρώσεως με τον οποίον προβάλλεται ότι παραβιάζεται εν προκειμένω το νομοθετικό πλαίσιο για την προστασία των προσωπικών δεδομένων για τον λόγο ότι καταστρατηγείται το δικαίωμα της συγκαταθέσεως ή εναντιώσεως ως προς την επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων (υγείας), ανεξαρτήτως εάν η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που λαμβάνει χώρα δυνάμει των προσβαλλομένων αποφάσεων στο πλαίσιο εφαρμογής του μέτρου του υποχρεωτικού εμβολιασμού του προσωπικού των δομών υγείας και κοινωνικής μέριμνας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 206 του ν. 4820/2021, εμπίπτει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του Γ.Κ.Π.Δ. σύμφωνα με το άρθρο 2 αυτού, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Ειδικότερα, η ανάγκη προστασίας της υγείας του προσωπικού των δομών υγείας και κοινωνικής μέριμνας, αλλά και της υγείας των ασθενών και ωφελούμενων από τις δομές κοινωνικής μέριμνας, με περαιτέρω στόχο την ομαλή λειτουργία των δομών αυτών, στο πλαίσιο της εθνικής προσπάθειας καταπολεμήσεως της πανδημίας, αποτελεί επαρκή νομική βάση για την, σύμφωνα με τις εκτεθείσες στη δέκατη τέταρτη σκέψη διατάξεις των προσβαλλόμενων κοινών υπουργικών αποφάσεων, επεξεργασία δεδομένων (απλών και υγείας) του προσωπικού που υπόκειται στον υποχρεωτικό εμβολιασμό κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 206 του ν. 4820/2021. Εξ άλλου, σύμφωνα με το άρθρο 3 της Δ1α/Γ.Π.οικ.50933/13-8-2021 κ.υ.α. (πρώτη προσβαλλόμενη), τα υποβαλλόμενα σε επεξεργασία προσωπικά δεδομένα περιορίζονται στα απολύτως αναγκαία (ονοματεπώνυμο, όνομα πατρός, όνομα μητρός, Α.Μ.Κ.Α., ημερομηνία διενέργειας α' και β' δόσης εμβολιασμού και λόγος εξαιρέσεως από τον εμβολιασμό), ενώ το ειδικό αρχείο στο οποίο τηρούνται οι απαντήσεις των αρμόδιων υγειονομικών επιτροπών και στο οποίο έχουν πρόσβαση αποκλειστικά ο αρμόδιος προϊστάμενος και ο ενδιαφερόμενος υπάλληλος καταστρέφεται επί αποδείξει αμέσως μετά την άρση της πανδημίας και, πάντως, το αργότερο στις 30-6-2022 και αντίγραφό του κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο. Ανάλογες προβλέψεις περιέχει και η Δ1α/ΓΠ.οικ.52796/27-8-2021 κ.υ.α. (δεύτερη προσβαλλόμενη), η οποία στο άρθρο 5 προβλέπει ότι για τον έλεγχο της

	υποχρεωτικής υποβολής σε εμβολιασμό κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 206 του ν. 4820/2021 και την επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση μη συμμορφώσεως, υποβάλλονται σε επεξεργασία τα απολύτως απαραίτητα προσωπικά δεδομένα και, συγκεκριμένα, το ονοματεπώνυμο, το όνομα πατρός, όνομα μητρός, ο Α.Μ.Κ.Α. ή προσωρινός Α.Μ.Κ.Α. (Π.Α.Μ.Κ.Α.), η ημερομηνία διενέργειας πρώτης ή και δεύτερης δόσης εμβολιασμού, η ημερομηνία νόσησης ως λόγος εξαιρέσεως από τον εμβολιασμό κατά την κείμενη νομοθεσία, τυχόν απόφαση απαλλαγής από την υποχρεωτικότητα διενέργειας εμβολιασμού και ο Α.Μ.Φ. (παρ. 2 και 3), ο χρόνος δε τηρήσεως των δεδομένων αυτών δεν υπερβαίνει την 31η-12-2022 (παρ. 5), ενώ κατά την επεξεργασία και διαβίβαση των δεδομένων, λαμβάνονται από την ΗΔΙΚΑ Α.Ε., τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.) και τα αρμόδια Υπουργεία, καθώς και το αρμόδιο προσωπικό που διενεργεί ελέγχους συμμορφώσεως, όλα τα απαραίτητα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για την ασφάλεια αυτών (παρ. 1). Ως εκ τούτου, τα προσωπικά δεδομένα που αφορούν, μεταξύ άλλων, την υγεία του προσωπικού των δομών υγείας και κοινωνικής μέριμνας, συλλέγονται για ρητά καθορισμένους και νόμιμους σκοπούς, οι οποίοι αναφέρονται στις προσβαλλόμενες αποφάσεις, είναι κατάλληλα, συναφή και περιορίζονται στον αναγκαίο -για τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία- βαθμό και διατηρούνται υπό μορφή που επιτρέπει την ταυτοποίηση των υποκειμένων των δεδομένων μόνο για το διάστημα που απαιτείται για τους σκοπούς της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Επομένως, η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων που λαμβάνει χώρα δυνάμει των προσβαλλομένων αποφάσεων δεν υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο και, επομένως, όλα τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα, καθώς και ότι με την κατά τον περιγραφέντα τρόπο επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προσβάλλεται η αξία του ανθρώπου, είναι απορριπτέα ως αβάσιμα.
ΣτΕ (Ολομ.) 1534-36/2023	Επειδή, η διαδικασία απαλλαγής των μαθητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από το υποχρεωτικό μάθημα των θρησκευτικών κατ' επίκληση της ελευθερίας της θρησκευτικής συνειδήσεως, η οποία θεσμοθετείται στην προσβαλλόμενη απόφαση, περιλαμβάνει επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σχετικών με τις θρησκευτικές πεποιθήσεις, δηλαδή δραστηριότητα που εμπίπτει, καταρχάς, στον ιδιαιτέρως ευρύ ορισμό του καθ' ύλην πεδίου εφαρμογής του ΓΚΠΔ, όπως διατυπώνεται στο άρθρο 2 παρ. 1 αυτού και δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των περιπτώσεων επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που, κατά το άρθρο 2 παρ. 2 περ. α' έως δ' του ΓΚΠΔ, αποκλείονται από το εν λόγω πεδίο εφαρμογής. Ειδικώς δε σε σχέση με την περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 2 του ΓΚΠΔ, η οποία ορίζει ότι ο Κανονισμός αυτός δεν εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται «στο πλαίσιο δραστηριότητας η οποία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης», το ΔΕΕ έχει κρίνει ότι ο μοναδικός σκοπός της διατάξεως αυτής είναι ο αποκλεισμός από το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω Κανονισμού της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται από τις κρατικές αρχές στο πλαίσιο δραστηριότητας η οποία αποσκοπεί στη διαφύλαξη της εθνικής ασφάλειας ή δραστηριότητας δυνάμενης να υπαχθεί στην ίδια κατηγορία (βλ. ΔΕΕ C-439/19, Latvijas Republikas Saeima, σκ. 62-66), περίπτωση που δεν συντρέχει εν προκειμένω (πρβ. ΣτΕ 2175/2022 7μ., σκ. 46). Η διαπίστωση αυτή, εν πάση περιπτώσει, δεν αναιρείται ούτε από την αρχή της οργανωτικής αυτονομίας των θρησκευτικών κοινοτήτων, που απορρέει από το άρθρο 17 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ, (βλ. και αιτιολογική σκέψη 165 του Κανονισμού, κατά την οποία ο ΓΚΠΔ «σέβεται και δεν θίγει το καθεστώς που έχουν,

	σύμφωνα με το ισχύον συνταγματικό δίκαιο οι εκκλησίες και οι θρησκευτικές ενώσεις ή κοινότητες στα κράτη μέλη, όπως αναγνωρίζεται στο άρθρο 17 ΣΛΕΕ»). Συγκεκριμένα, η υποχρέωση κάθε προσώπου να συμμορφώνεται προς τους κανόνες του ενωσιακού δικαίου περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν μπορεί να θεωρηθεί επέμβαση στην οργανωτική αυτονομία των εν λόγω κοινοτήτων (βλ. ΔΕΕ C-25/17, Τμήμα μείζονος συνθέσεως, απόφαση της 10.7.2018, jehovan todistajat-uskonnollinen yhdyskunta).
ΣτΕ (Γ' Τμ.) 1643/2023	20.Επειδή, εν προκειμένω, κατά τη διαδικασία των προκαταρκτικών εξετάσεων για τις στρατιωτικές σχολές, στις οποίες συμμετείχε ο υιός των αιτούντων, έλαβε χώρα επεξεργασία, κατά την έννοια του άρθρου 4 αρ. 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 119), δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν την υγεία (διαταραχές της μάθησης) των υποψηφίων, με την υποβολή εκ μέρους αυτών αίτησης-υπεύθυνης δήλωσης, στην οποία μεταξύ άλλων δηλώνουν αν θα εξεταστούν προφορικά κατά τις πανελλαδικές εξετάσεις, υπεύθυνης δήλωσης ότι δεν υπάγονται σε καμία από τις κατηγορίες του Γενικού Πίνακα Νοσημάτων, Παθήσεων και Βλαβών του π.δ. 11/2014 που οδηγούν στη μεταβολή της σωματικής τους ικανότητας σε 1/2 έως 1/5, καθώς και δελτίου υγειονομικής εξέτασης, το οποίο συμπληρώνεται με τη γνωμάτευση, μεταξύ άλλων, ψυχιάτρου του στρατιωτικού νοσοκομείου του εξεταστικού κέντρου, και, στη συνέχεια, με τη γνωμάτευση της αρμόδιας υγειονομικής επιτροπής (βλ. σχετικώς σημείο 26 και Παραρτήματα Γ και Θ της πρώτης προσβαλλόμενης προκήρυξης). Η πιο πάνω επεξεργασία δεδομένων που αφορούν την υγεία των υποψηφίων για εισαγωγή στις παραγωγικές σχολές των ενόπλων δυνάμεων (και των σωμάτων ασφαλείας, βλ. πιο πάνω σκέψη 16), η οποία οδηγεί σε διορισμό στο Δημόσιο, είναι απαραίτητη, προκειμένου να διακριβωθεί ότι αυτοί δεν πάσχουν από μαθησιακές διαταραχές με έναρξη στην παιδική ηλικία, όπως απαιτείται, σε συμφωνία με το Σύνταγμα, όπως προεκτέθηκε, από το π.δ. 11/2014 (νόμιμος σκοπός επεξεργασίας). Ενόψει των ανωτέρω, η επίμαχη επεξεργασία είναι επιτρεπτή, με βάση το άρθρο 9 παρ. 2 περ. η του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 (βλ. και άρθρο 22 παρ. 1 περ. β του ν. 4624/2019, Α' 137), που επιτρέπει, κατ' εξαίρεση, την επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μεταξύ άλλων περιπτώσεων, και στην περίπτωση, που, με βάση τον νόμο, είναι απαραίτητη για τον σκοπό της εκτίμησης της ικανότητας προς εργασία. Περαιτέρω, τα δεδομένα, που συλλέγονται για τον πιο πάνω ρητά καθορισμένο και νόμιμο σκοπό, πέραν του ότι είναι κατάλληλα και συναφή, περιορίζονται στον αναγκαίο -για τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία- βαθμό σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 5 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679. Και τούτο διότι καθίστανται γνωστά στην αρμόδια υγειονομική επιτροπή, η οποία στη συνέχεια συντάσσει και δημοσιοποιεί (με τοιχοκόλληση στις εισόδους των στρατιωτικών νοσοκομείων και ανάρτηση στις ιστοσελίδες τους) κατά τα οριζόμενα στο σημείο 27 της πρώτης προσβαλλόμενης προκήρυξης τον πίνακα αποτελεσμάτων των υγειονομικών εξετάσεων, στον οποίο δεν αναγράφονται ονοματεπώνυμα, αλλά μόνο οι κωδικοί των υποψηφίων, καθώς και ο χαρακτηρισμός αυτών ως κατάλληλων ή ακατάλληλων από υγειονομικής απόψεως, χωρίς να αναφέρεται η αιτιολογία της κρίσης περί ακαταλληλότητας, και, περαιτέρω, υποβάλλει στο εξεταστικό κέντρο τον πίνακα με την τήρηση των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 και του ν. 4624/2019 σύμφωνα με σημείο 30 της ίδιας ως άνω προκήρυξης, ενώ στα αποτελέσματα των προκαταρκτικών εξετάσεων που αποστέλλονται στη μηχανογράφηση του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων αναφέρονται μόνο οι ικανοί υποψήφιοι, που προέκυψαν από τις προκαταρκτικές εξετάσεις (βλ. σημείο 19 του Παραρτήματος Γ' της πιο πάνω προκήρυξης). Ενόψει των προεκτεθέντων σχετικά με τη νομιμότητα και την αναγκαιότητα της επεξεργασίας, όσα προβάλλουν οι αιτούντες περί

	παραβάσεως του νομοθετικού πλαισίου για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι απορριπτέα ως αβάσιμα. Περαιτέρω, απορριπτέα ως αβάσιμα είναι και όσα προβάλλουν οι αιτούντες περί παραβάσεως των άρθρων 9Α του Συντάγματος και 8 της ΕΣΔΑ. Τέλος, απορριπτέος ως αβάσιμος είναι ο λόγος περί παραβάσεως της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 (L 119), διότι η Οδηγία αυτή, η οποία εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, περιλαμβανομένων της προστασίας από απειλές κατά της δημόσιας ασφάλειας και της αποτροπής τους (βλ. άρθρα 1 παρ. 1 και 2 παρ. 1 της Οδηγίας), δεν διέπει, ως εκ του αντικειμένου της, την παρούσα υπόθεση. 21. Επειδή, περαιτέρω, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σχετικών με θρησκευτικές πεποιθήσεις εμπίπτει στην κατηγορία των «ειδικών» δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 9 του ΓΚΠΔ, των οποίων, κατ' αρχήν, η επεξεργασία απαγορεύεται (παρ. 1 του άρθρου 9). Οι προϋποθέσεις για τη νόμιμη επεξεργασία τους, όπως αυτές καθορίζονται προκειμένου για τα δεδομένα ειδικών κατηγοριών στο άρθρο 9 του ΓΚΠΔ, συνιστούν εκδήλωση της στάθμισης μεταξύ της ανάγκης προστασίας των φυσικών προσώπων από την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της προαγωγής άλλων εννόμων αγαθών που προστατεύονται επίσης από την έννομη τάξη, δεδομένου ότι από τις προεκτεθείσες διατάξεις του εθνικού και ενωσιακού δικαίου συνάγεται ότι το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι απόλυτο, αλλά εκτιμάται σε σχέση με τη λειτουργία του στην κοινωνία, σταθμιζόμενο με άλλα θεμελιώδη δικαιώματα και κοινωνικά αγαθά σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας (ΣτΕ 467/2023 Ολομ., σκ. 26). Άλλωστε, και από τη νομολογία του ΕΔΔΑ αναγνωρίζεται ότι το δικαίωμα προστασίας των προσωπικών δεδομένων που κατοχυρώνεται στο άρθρο 8 της Συμβάσεως, όπως και το δικαίωμα μη αποκάλυψης θρησκευτικών πεποιθήσεων βάσει του άρθρου 9 της Συμβάσεως, είναι δεκτικά σταθμίσεων προς εξυπηρέτηση του σκοπού της διασφάλισης των δικαιωμάτων των εκκλησιών και των θρησκευτικών κοινοτήτων (βλ. ΕΔΔΑ απόφαση της 17.2.2011 Wasmoth κατά Γερμανίας, αριθ. προσφυγής 12884/03). Ως εκ τούτου, οι εξαιρέσεις από την απαγόρευση επεξεργασίας των δεδομένων αυτών πρέπει να ερμηνεύονται πάντοτε με γνώμονα τη βέλτιστη εξισορρόπηση των διακυβευόμενων εννόμων αγαθών, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας. Εξάλλου, από το πλέγμα των ανωτέρω διατάξεων, συνάγεται ότι, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, ο περιορισμός της προστασίας των δεδομένων των ειδικών αυτών κατηγοριών χωρεί μόνον στο μέτρο που είναι αναγκαίο για την εξυπηρέτηση του συγκεκριμένου σκοπού επεξεργασίας, όπως επιτάσσει και η αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων, η οποία, κατά το άρθρο 5 παρ. 1 περ. γ' του ΓΚΠΔ, διέπει την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και σύμφωνα με την οποία τα δεδομένα πρέπει να είναι κατάλληλα και συναφή με τους σκοπούς, για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία και να περιορίζονται στο αναγκαίο μέτρο για την επεξεργασία αυτή (ΣτΕ 1838/2022 7μ.).
--	--

Άρειος Πάγος

ΑΠ 63/2023 Τμ. Β1	Διαβίβαση προσωπικών δεδομένων σε εταιρείες ενημέρωσης οφειλετών - Συγκατάθεση δοθείσα με την αίτηση για απόκτηση πιστωτικής κάρτας - Παραβίαση κανόνων ουσιαστικού δικαίου με την κρίση περί μη νόμιμης διαβίβασης προσωπικών δεδομένων χωρίς προηγούμενη ενημέρωση
--------------------------	--

Δικαστήριο Ευρωπαϊκής Ένωσης

Απόφαση ΔΕΕ (τέταρτο τμήμα) της 04.10.2024, Maximilian Schrems κατά Meta Platforms Ireland Ltd, πρώην Facebook Ireland Ltd (C-446/21),	Ηλεκτρονικά μέσα κοινωνικής δικτύωσης – Γενικοί όροι χρήσης που αφορούν τις συμβάσεις που συνάπτονται μεταξύ ψηφιακής πλατφόρμας και χρήστη – Εξατομικευμένη διαφήμιση – Άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο β' – Αρχή του περιορισμού του σκοπού – Άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ' – Αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων – Άρθρο 9, παράγραφοι 1 και 2 – Επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα – Δεδομένα που αφορούν τον γενετήσιο προσανατολισμό – Δεδομένα που έχουν δημοσιοποιηθεί από το υποκείμενο των δεδομένων
Απόφαση ΔΕΕ της 07.12.2023, για τις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις UF (C-26/22), AB (C-64/22) κατά Land Hessen, παρισταμένης της SCHUFA Holding AG	Αρχή της “νομιμότητας” – Άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχείο στ' – Επεξεργασία απαραίτητη για τους σκοπούς των έννομων συμφερόντων που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τρίτος – Άρθρο 17, παράγραφος 1, στοιχείο δ' – Δικαίωμα διαγραφής στην περίπτωση παράνομης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα – Άρθρο 40 – Κώδικες δεοντολογίας – Άρθρο 78, παράγραφος 1 – Δικαίωμα πραγματικής δικαστικής προσφυγής κατά εποπτικής αρχής – Απόφαση της εποπτικής αρχής ληφθείσα επί καταγγελίας – Έκταση του δικαστικού ελέγχου της αποφάσεως αυτής – Γραφεία οικονομικών πληροφοριών – Αποθήκευση δεδομένων τα οποία προέρχονται από δημόσιο μητρώο και αφορούν την πτωχευτική απαλλαγή ενός προσώπου – Διάρκεια της αποθήκευσης
Απόφαση ΔΕΕ (τέταρτο τμήμα) της 12.09.2024 στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις HTB Neunte Immobilien Portfolio geschlossene Investment UG & Co. KG κατά Müller Rechtsanwalts-gesellschaft mbH (C-17/22), και Ökorente Neue Energien Ökostabil IV geschlossene Investment GmbH & Co. KG κατά WealthCap Photovoltaik 1	Προδικαστική παραπομπή – Προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα – Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 – Άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχεία β', γ' και στ' – Νομιμότητα της επεξεργασίας – Επεξεργασία απαραίτητη για την εκτέλεση σύμβασης της οποίας το υποκείμενο των δεδομένων είναι συμβαλλόμενο μέρος – Επεξεργασία απαραίτητη για τη συμμόρφωση με έννομη υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας – Επεξεργασία απαραίτητη για τους σκοπούς των έννομων συμφερόντων που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τρίτος – Επενδυτικό κεφάλαιο συσταθέν υπό μορφή ετερόρρυθμης εταιρίας η οποία προβαίνει σε δημόσια προσφορά – Αίτηση εταιρίου για τη λήψη των στοιχείων επικοινωνίας των λοιπών εταίρων που κατέχουν έμμεσες συμμετοχές σε επενδυτικό κεφάλαιο μέσω εταιρίας διαχείρισης κεφαλαίων

GmbH Co. KG, WealthCap PEIA Komplementär GmbH, WealthCap Investorenbetreuung GmbH (C-18/22)	
Απόφαση ΔΕΕ (τρίτο τμήμα) της 20.06.2024, στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις JU (C-182/22), SO (C-189/22) κατά Scalable Capital GmbH	Δικαίωμα αποζημίωσης για ζημία που επήλθε λόγω επεξεργασίας δεδομένων κατά παράβαση του κανονισμού αυτού – Έννοια της “μη υλικής ζημίας” – Αποζημίωση επέχουσα θέση κύρωσης ή επιτελούσα απλώς αντισταθμιστική λειτουργία και λειτουργία παροχής ικανοποίησης – Ελάχιστη ή συμβολική αποζημίωση – Κλοπή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα καταχωρισμένων σε ηλεκτρονική εφαρμογή trading – Κατάχρηση ή υποκλοπή ταυτότητας
Απόφαση ΔΕΕ (τρίτο τμήμα), της 11.04.2024, GP κατά juris GmbH (C-741/21)	Δικαίωμα αποζημίωσης για ζημία που προκλήθηκε από επεξεργασία δεδομένων κατά παράβαση του κανονισμού – Έννοια της “μη υλικής ζημίας” – Συνέπειες της σοβαρότητας της προκληθείσας ζημίας – Ευθύνη του υπευθύνου επεξεργασίας – Ενδεχόμενο απαλλαγής σε περίπτωση σφάλματος προσώπου που ενεργεί υπό την εποπτεία του κατά την έννοια του άρθρου 29 – Εκτίμηση του ύψους της αποζημίωσης – Μη εφαρμογή των κριτηρίων που προβλέπονται για τα διοικητικά πρόστιμα στο άρθρο 83 – Εκτίμηση σε περίπτωση πολλαπλών παραβάσεων του εν λόγω κανονισμού
Απόφαση του ΔΕΕ (έκτο τμήμα) της 07.03.2024, Endemol Shine Finland Oy (C-740/22)	Η προφορική γνωστοποίηση δεδομένων αποτελεί επεξεργασία - Συμβιβασμός του δικαιώματος προσβάσεως του κοινού στα επίσημα έγγραφα και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα
Απόφαση ΔΕΕ (τρίτο τμήμα) της 25.01.2024, BL κατά MediaMarktSaturn Hagen-Iserlohn GmbH (C- 687/21)	Δικαίωμα αποκατάστασης της ζημίας που προκλήθηκε από την επεξεργασία τέτοιων δεδομένων κατά παράβαση του εν λόγω κανονισμού – Άνευ αδείας διαβίβαση δεδομένων σε τρίτον λόγω σφάλματος που διαπράχθηκε από υπαλλήλους του υπευθύνου επεξεργασίας – Εκτίμηση ως προς τον ενδεδειγμένο χαρακτήρα των μέτρων προστασίας που εφαρμόζει ο υπεύθυνος επεξεργασίας – Αντισταθμιστική λειτουργία του δικαιώματος αποζημίωσης – Αντίκτυπος της βαρύτητας της παράβασης – Ανάγκη να αποδειχθεί η ύπαρξη ζημίας που προκλήθηκε από την εν λόγω παράβαση – Έννοια της «μη υλικής ζημίας»
Απόφαση ΔΕΕ (τρίτο τμήμα), της 11.01.2024, État belge κατά Autorité de protection des données (C-231/22)	Επεξεργασία δεδομένων από επίσημη εφημερίδα – Ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν είναι απαραίτητο να έχει νομική προσωπικότητα

Λοιπές αναφορές

1. **ΓνωμΝΣΚ 42/2024** Ανάλυση και αναπλήρωση θέσης ευθύνης υπαλλήλων σε ασφαλιστικό φορέα Τοπικής Διεύθυνσης - Υποχρέωση ενημέρωσης του αρμοδίου υπαλλήλου για τη σειρά κατάταξης των υποκειμένων των προσωπικών δεδομένων δίχως τη συναίνεσή τους
2. **ΓνωμΝΣΚ 58/2023** Υποχρέωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού να δημοσιεύει στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως τα στοιχεία των φυσικών προσώπων στα οποία επιβάλλει με ατομικού χαρακτήρα αποφάσεις χρηματικές κυρώσεις για παράβαση του άρθρου 39 παρ. 54 του Ν. 3959/2011 - Διασφάλιση της αρχής της διαφάνειας
3. **ΓνωμΝΣΚ 60/2023** Δυνατότητα και προϋποθέσεις λήψης γνώσης στοιχείων των υποψηφίων για τη θέση προϊσταμένου επί θητεία Γενικού Διευθυντή από τον φάκελο της Διοίκησης του e-ΕΦΚΑ περί τη διαδικασία επιλογής - Υποχρέωση ενημέρωσης και συναίνεσης των υποκειμένων των προσωπικών δεδομένων
4. **ΓνωμΝΣΚ 28/2023** - Χορήγηση φορολογικών στοιχείων από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ) στο πλαίσιο ελέγχου Α.Ε. για εγκατάσταση κατασκοπευτικού λογισμικού σε τερματική μηχανή χωρίς έγκριση

II. Βιβλιογραφία (2023-2025)

1. Σοϊλεντάκης Π., Η τεχνητή νοημοσύνη στον πυρήνα του συνταγματικού και του διοικητικού δικαίου, Νομική Βιβλιοθήκη, 2025.
2. Στυλιανίδης Ε., Τεχνητή Νοημοσύνη, Ανθρώπινα Δικαιώματα, Δημοκρατία & Κράτος Δικαίου, Νομική Βιβλιοθήκη, 2025.
3. Κουτσουπιά Μ., Πληροφόρηση της διοίκησης και λήψη αποφάσεων, Νομική Βιβλιοθήκη, 2025.
4. Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιάδου Ευ., Δαλακούρας Θ., Μαστροκώστας Χρ., Διερευνώντας τις πτυχές της Τεχνητής Νοημοσύνης (Οι τεχνολογίες αιχμής ως νομοθετική πρόκληση), Νομική Βιβλιοθήκη, 2025.
5. Πηλαβάκη Δ., Προστασία της προσωπικότητας και GDPR, Νομική Βιβλιοθήκη, 2025.
6. Βλαχόπουλος Σπ., Κοντιάδης Ξ., Τασόπουλος Γ., Σύνταγμα - Ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, 2024.
7. Πούλου Ε., Η συγκατάθεση στην επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, Νομική Βιβλιοθήκη, 2023.
8. Κανέλλος Λ., THE GDPR HANDBOOK, Νομική Βιβλιοθήκη, 2023.
9. Γιαννακούλα Α., Μηλαπίδου Μ., Προσωπικά Δεδομένα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2023.
10. Α. Σακελλαροπούλου/Γ. Γεωργαντάς/Β. Ιουρονά..., Συνταγματικά κατοχυρωμένες Ανεξάρτητες Αρχές, Σάκκουλας, 2025
11. Ε. Βενιζέλος, Το Ελληνικό Σύνταγμα, τόμ. 1, Σάκκουλας, 2025.
12. Χ. Μουκίου, Οι αλγόριθμοι και το διοικητικό δίκαιο, Σάκκουλας, 2025.
13. Ι. Ιγγλεζάκης, Δίκαιο πληροφορικής, 5η έκδ., Σάκκουλας, 2024.
14. Ι. Ιγγλεζάκης, Το δίκαιο της ψηφιακής οικονομίας, 2η έκδ., Σάκκουλας, 2024.

15. Α. Καλαντζή, Διαδίκτυο και Δίκαιο Αποδείξεως, Σάκκουλας, 2024.
16. Σ. Μαυρίδης, Το δικαίωμα στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, Σάκκουλας, 2024.
17. Χ. Ακριβοπούλου/Γ. Ανδρουτσόπουλος/Χ. Ανθόπουλος..., Η θεωρία της συνταγματικής πράξης, Σάκκουλας, 2024.
18. Β. Σκουρής, Σύνταγμα και Ηθική, Σάκκουλας, 2024.
19. Κ. Χρυσόγονος, Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, Σάκκουλας, 5η έκδ., 2023.
20. Φ. Παναγοπούλου, Τεχνητή Νοημοσύνη: Ο δρόμος προς έναν ψηφιακό συνταγματισμό, Παπαζήση, 2023.
21. Σπ. Βλαχόπουλος, Το «εγωιστικό γονίδιο» του δικαίου και το δίκαιο της τεχνητής νοημοσύνης – Από τον ανθρωποκεντρισμό στον οικοκεντρισμό και στους έξυπνους αλγόριθμους, Ευρασία, 2023.

III. Αρθρογραφία (2023-2025)

1. Η δημοσιότητα των ποινικών υποθέσεων στην προδικασία - Η πρόκληση εξισορρόπησης της ελευθερίας της έκφρασης, του τεκμηρίου της αθωότητας και του δικαιώματος πρόσβασης στη δικαιοσύνη - Σαχουλίδου Αθ., ΤΝΠ QUALEX, ΠοινΔικ, 7/2024, σελ. 641 - 653
2. Νομικές όψεις της πληροφόρησης - Από τα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και την τεχνητή νοημοσύνη - Λαζαράκος Γ., ΤΝΠ QUALEX, ΘΠΔΔ, 5/2024, σελ. 417 - 430
3. Παρατηρήσεις στην ΣτΕ 2114/2022 (7μ) - Η ηλεκτρονική διαδικασία στην ψηφοφορία των υπηρεσιακών συμβουλίων των εκπαιδευτικών - Μάζου Ιωαν., ΤΝΠ QUALEX, ΘΠΔΔ, 2/2024, σελ. 164 - 166
4. Κίνδυνοι και προκλήσεις στην κοινωνία της ψηφιακής διακινδύνευσης: προσωπικότητα του ατόμου - ιδιωτικότητα - ελεύθερη έκφραση - Μαντζούφας Π., Βουκελάτος Δ., ΤΝΠ QUALEX, ΔιΜΕΕ, 1/2024, σελ. 14 - 23
5. Η ειδική ανακριτική πράξη της άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών ή των δεδομένων θέσης και κίνησης αυτών - Παπαδημητράκης Γ., ΤΝΠ QUALEX, ΠοινΔικ, 11/2023, σελ. 1198 - 1209
6. Οι αποδεικτικές απαγορεύσεις στην ποινική δίκη και η διάταξη του άρθρου 14 του Ν. 4637/2019 - Ξουφλάκης Εμ., ΤΝΠ QUALEX, ΠοινΔικ, 8-9/2023, σελ. 957 - 968
7. Η θρησκευτική ελευθερία στις εργασιακές σχέσεις - Σιδέρης Δ., ΤΝΠ QUALEX, ΔΕΕ, 4/2023, σελ. 427 - 438
8. Social Media Intelligence και ορισμένοι προβληματισμοί για τον τρόπο χρήσεώς τους - Παπαδημητράκης Γ., ΤΝΠ QUALEX, ΔιΜΕΕ, 1/2023, σελ. 33 - 39

9. Νέοι Νόμοι - Ο νόμος 5002/2022 σχετικά με την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών (ΦΕΚ Α' 228/9-12-2022): κρίσιμες για τις θεμελιώδεις ελευθερίες «αστοχίες» - Συμεωνίδου-Καστανίδου Ελ., ΤΝΠ QUALEX, ΠοινΔικ, 1/2023, σελ. 108 - 115

IV. Νομοθεσία (2023-2025)

1. Ν. 5169/2025 (ΦΕΚ Α' 4/2025) - Κύρωση του από 10 Οκτωβρίου 2018 Τροποποιητικού Πρωτοκόλλου της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία του ατόμου από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
2. Ν. 5188/2025 (ΦΕΚ Α' 49/2025) - Μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/868 (πράξη για τη διακυβέρνηση δεδομένων) - Ορισμός αρμόδιας αρχής για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 (Κανονισμός για τη διαλειτουργική Ευρώπη) - Ηλεκτρονική εφαρμογή «mystreet» - Ρυθμίσεις για την προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού και λοιπές διατάξεις.
3. ΠΔ 13/2025 (ΦΕΚ Α' 19/13-2-2025) - Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά την τηλεργασία στον δημόσιο τομέα.
4. ΠΔ 30/2024 (ΦΕΚ Α' 89/13-6-2024) - Οργανισμός της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.
5. ΚΥΑ 3648/7.2.2024 (ΦΕΚ Β' 929/7.2.2024) - Εγκατάσταση και λειτουργία ηλεκτρονικού συστήματος εποπτείας αθλητικών εγκαταστάσεων.